

Ekologisk djurhållning 2013

JO0104

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	1
A Administrativa och legala uppgifter	2
A.1 Ämnesområde.....	2
A.2 Statistikområde.....	2
A.3 SOS-klassificering.....	2
A.4 Statistikansvarig.....	2
A.5 Statistikproducent.....	2
A.6 Uppgiftsskyldighet.....	2
A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8 Gallringsföreskrifter	3
A.9 EU-reglering	3
A.10 Syfte och historik.....	3
A.11 Statistik användning.....	4
A.12 Uppläggning och genomförande.....	4
A.13 Internationell rapportering.....	4
A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar	4
B Kvalitetsdeklaration	4
B.0 Inledning	4
B.1 Innehåll	5
1.1 Statistiska målstorheter	5
1.1.1 Objekt och population	5
1.1.2 Variabler	6
1.1.3 Statistiska mått	6
1.1.4 Redovisningsgrupper	6
1.1.5 Referenstider	6
B.2 Tillförlitlighet.....	7
2.1 Tillförlitlighet totalt	7
2.2 Osäkerhetskällor	7
2.3 Redovisning av osäkerhetsmått	9
B.3 Aktualitet	9
3.1 Frekvens	9
3.2 Framställningstid	9
3.3 Punktlighet	9
B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet.....	9

4.1	Jämförbarhet över tiden	9
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	9
4.3	Sam användbarhet med annan statistik	9
B.5	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	9
5.1	Spridningsformer	9
5.2	Presentation	10
5.3	Dokumentation	10
5.4	Tillgång till primärmaterial	10
5.5	Upplysningstjänster	10

A Administrativa och legala uppgifter

A.1 Ämnesområde

Jord och skogsbruk, fiske

A.2 Statistikområde

Jordbrukets struktur

A.3 SOS-klassificering

Tillhör Sveriges officiella statistik (SOS)

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Jordbruksverket
Postadress: 551 82 Jönköping
Besöksadress: Vallgatan 8
Kontaktperson: Ann-Marie Karlsson
Telefon: 036 - 15 59 33
Telefax: 036 - 34 01 96
E-post: fornamn.efternamn@jordbruksverket.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Jordbruksverket
Postadress: 551 82 Jönköping
Besöksadress: Vallgatan 8
Kontaktperson: Ulf Svensson
Telefon: 036 - 15 50 74
Telefax: 036 - 34 01 96
E-post: fornamn.efternamn@jordbruksverket.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99) att lämna uppgifter om djurantal till Lantbruksregistret (LBR). För

närvarande råder ingen uppgiftslämnarplikt för kontrollorganen att lämna uppgifter om antal djur till Jordbruksverket.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Uppgifter som härrör sig från enkätundersökningar gallras efter 10 år.

A.9 EU-reglering

Enligt Rådets förordning (EG) nr 834/2007 av den 27 juni 2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 2092/91 är medlemsstaterna skyldiga att rapportera statistikuppgifter om ekologisk produktion. Rapportering ska ske till Eurostat enligt en upprättad mall. Rapportering ska ske senast sista juni årligen.

A.10 Syfte och historik

Statistik över ekologisk djurhållning, som följer EU:s regelverk enligt ovan nämnda förordning, har samlats in under flera år. Fram t.o.m. år 2008 rapporterade de i Sverige godkända kontrollorganen aggregerade uppgifter till Jordbruksverket.

Fr.o.m. år 2009 rapporterar kontrollorganen detaljerade uppgifter om antal omställda djur per företag till Jordbruksverket. Dessa uppgifter har använts för rapportering till Eurostat samt publicering i Jordbruksstatistisk årsbok. Fr.o.m. referensåret 2013 används en ny metod där kontrollorganens uppgifter om företag med omställda djur kopplas till Jordbruksverkets statistiska Lantbruksregister (LBR). Sedan används uppgifterna om antalet djur och företag i LBR för publicering och rapportering av den ekologiska djurhållningen. I samband med att metoden ändrades har revideringar av statistiken enligt den nya metoden genomförts från år 2009 och framåt.

Statistiken ska tjäna som underlag till

- a) publicering av officiell statistik över ekologisk djurhållning som är jämförbar med övrig officiell statistik om antal husdjur och antal företag med husdjur,
- b) rapportering till EU-kommissionen enligt Rådets förordning (EG) nr 834/2007,
- c) utredningar, analyser samt uppföljning av politiska mål på området.

A.11 Statistikanvändning

Statistiken används av EU-kommissionen som underlag för bedömningar av effekten av den förda jordbrukspolitiken samt för analyser och utredningar.

I Sverige används statistiken bl.a. av branschorganisationer, rådgivare, kommuner, länsstyrelser och Jordbruksverket. Massmedia och allmänheten är andra användare. Statistiken används som underlag för utredningar och analyser av utvecklingen inom den ekologiska produktionen samt miljöeffekter. Statistiken används även för uppföljning av politiska mål på området.

A.12 Uppläggning och genomförande

Uppgifterna som ligger till grund för detta Statistiska meddelande hämtas årligen fr.o.m. år 2009 från två källor:

- De för ekologisk produktion godkända kontrollorganen Kiwa Sverige AB, HS Certifiering AB och SMAK AB samt
- det statistiska lantbruksregistret (LBR) vid Jordbruksverket

Kontrollorganen samlar årligen in uppgifter om djurinnehav från varje enskild jordbrukare som är ansluten till respektive kontrollorgan vid de kontrollbesök som genomförs. Kontrollbesöken kan göras vid olika tidpunkter på året. Kontrollorganen levererar uppgifterna till Jordbruksverkets växtavdelning. Jordbruksverkets statistikenhet bearbetar sedan uppgifterna och skapar ett sammanställt register som täcker in samtliga ekologiska producenter. Detta register kopplas sedan till LBR. Kopplingen fastslår vilka företag i LBR som är omställda till ekologisk produktion. Det djurantal som finns i LBR på dessa företag används sedan för att producera statistiken i detta Statistiska meddelande.

A.13 Internationell rapportering

Redovisning sker till EU-kommissionen, Eurostat.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inga förändringar är planerade

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

I detta Statistiska meddelande redovisas antal djur som är omställda till ekologisk produktion enligt Rådets förordning (EG) nr 834/2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter. I redovisningen återfinns även antalet företag med omställda djur.

De för ekologisk produktion godkända kontrollorganen samlar årligen in

uppgifter om djurinnehav från varje enskild jordbrukare som är ansluten till respektive kontrollorgan vid de kontrollbesök som genomförs. Kontrollorganen levererar uppgifterna till Jordbruksverkets växtavdelning. Jordbruksverkets statistikenhet bearbetar, kontrollerar och rättar i viss mån sedan upp uppgifterna och skapar ett sammanställt register som täcker in samtliga ekologiska producenter. Detta register kopplas sedan till LBR. Kopplingen fastslår vilka företag i LBR som är omställda till ekologisk produktion. Om ett företag, enligt kontrollorganen, har omställd produktion av ett djurslag antas att samtliga djur av det djurslaget är omställda på företaget. Det djurantal som finns i LBR på dessa företag används sedan för att producera statistiken i detta Statistiska meddelande.

Anledningen till att Jordbruksverket använder uppgifter om djurantal från LBR är att mätmetoder och definitioner skiljer sig mellan LBR och kontrollorganen. Genom att använda djurantalet från LBR förbättras jämförbarheten med övrig officiell statistik över antal husdjur i Sverige.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

De statistiska målstorheterna är:

- antal omställda ekologiska djur per djurslag fördelat på län, produktionsområden, storleksgrupp åker- och jordbruksmark samt för riket som helhet.
- antal företag med omställda ekologiska djur per djurslag fördelat på län, produktionsområden, storleksgrupp åker- och jordbruksmark samt för riket som helhet.
- andel omställda ekologiska djur av det totala antalet husdjur fördelat på län, produktionsområden, storleksgrupp åker- och jordbruksmark samt för riket som helhet.

För värphöns och slaktkycklingar görs inte någon uppdelning på län eller storleksgrupper.

1.1.1 Objekt och population

Statistiken omfattar samtliga djur som är omställda till ekologisk produktion och som finns på företag i LBR.

Det innebär att djurhållningen uppfyller kraven enligt Rådets förordning (EG) nr 834/2007 av den 27 juni 2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 2092/91. I praktiken innebär det att de produkter som djurhållningen resulterar i får märkas och säljas på marknaden med EU:s logotyp för ekologisk produktion och kan även vara märkta med KRAV:s eller Demeters respektive logotyp om produktionen uppfyller antingen KRAV:s eller Demeters villkor för märkning.

I samtliga fall kontrolleras regelverkets efterlevnad av något av de tre godkända kontrollorganen inom jordbruksområdet i Sverige. Dessa kontrollorgan är Kiwa Sverige AB, HS Certifiering AB och SMAK AB.

Ett *företag* i LBR definieras som en inom jordbruk, husdjursskötsel eller

trädgårdsodling bedriven verksamhet under en och samma driftsledning.

Fr.o.m. 2010 utgörs målpopulationen för LBR och strukturundersökningarna av de jordbruksföretag som i juni respektive år uppfyller något av följande kriterier:

- Brukade sammanlagt mer än 2,0 hektar åkermark,
- brukade sammanlagt minst 5,0 hektar jordbruksmark,
- bedrev yrkesmässig trädgårdsodling omfattande minst 2 500 kvm frilandsareal,
- bedrev trädgårdsodling omfattande minst 200 kvm växthusyta, eller
- ägde en djurbesättning som någon gång från och med den 1 januari till och med en referensdag i juni omfattade
- minst 10 nötkreatur, eller
- minst 10 suggor, eller
- minst 50 svin, eller
- minst 20 får, eller
- minst 1 000 fjäderfä.

1.1.2 Variabler

De variabler som redovisas är:

- antal omställda ekologiska djur
- antal företag med omställda ekologiska djur
- andel omställda ekologiska djur av det totala antalet djur

1.1.3 Statistiska mått

Statistiken utgörs av värden på statistiska storheter/parametrar av typerna *totaler* (antal djur och antal företag med djur) samt *andelar* (procent).

1.1.4 Redovisningsgrupper

Statistiken publiceras med följande redovisningsgrupper

- riket totalt,
- län,
- produktionsområden,
- storleksgrupp åker- och jordbruksmark på företagen,

Redovisningen efter djurslag görs enligt följande:

- *Nötkreatur*: mjölkkor, övriga kor, kvigor, tjurar och stutar samt kalvar.
- *Svin*: galtar, suggor, slaktsvin och smågrisar.
- *Får*: baggar och tackor, lamm.
- *Fjäderfä*: höns (20 veckor eller äldre) och slaktkycklingar.

1.1.5 Referenstider

Uppgifterna för 2013 avser förhållandena den 5 juni 2013.

1.2. Fullständighet

-

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Statistiken tas fram genom att använda uppgifter från både de godkända kontrollorganen samt LBR. LBR baseras i sin tur på enkätundersökningar och registeranvändning samt modellantaganden. Tillförlitligheten i statistiken i detta statistiska meddelande är därför beroende av dels tillförlitligheten i respektive källor men även av möjligheten att koppla ihop dessa källor med god kvalitet.

Sammantaget gör Jordbruksverket bedömningen att tillförlitligheten av statistiken är god och då främst för de djurslag där ekologiska produktionsmetoder är mer frekvent använda, t.ex. för nötkreatur och får och lamm. Uppgifterna över svin och fjäderfä är mer känsliga för problem med kopplingar mellan register vilket i viss utsträckning kan påverka statistikens tillförlitlighet och då särskilt på regional nivå.

2.2 Osäkerhetskällor

Utöver de osäkerhetskällor som redovisas nedan bör vi även nämna något om kvaliteten i kopplingarna mellan kontrollorganens register och LBR.

Kopplingarna mellan kontrollorganens kundregister och LBR görs genom person-/organisationsnummer, namn, adress, telefonnummer och kundnummer i SAM. När Jordbruksverket vart tredje år genomför en totalundersökning av samtliga jordbruksföretag uppmanas jordbrukarna att även fylla i sitt kundnummer vid det kontrollorgan som anlitas för certifieringen av sin ekologiska produktion. Detta kundnummer kopplas sedan mot LBR och de uppgifter kontrollorganen levererar till Jordbruksverket årligen.

I stort sett samtliga företag från kontrollorganens register kan kopplas mot LBR. År 2013 kunde 3 företag inte kopplas mot LBR. Bedömningen är dessa företag inte påverkar statistiken på övergripande nivå. Vi vet också att det i vissa fall förekommer felkopplingar, som bland annat kan bero på att företagsbegreppen i LBR skiljer sig från kontrollorganens register över kunder. De båda ovan nämnda felkällorna bedöms inte påverka statistikens tillförlitlighet på riksnivå i någon större utsträckning. Däremot kan de, i viss utsträckning påverka tillförlitligheten på detaljerad regional nivå och för detaljerade redovisningar av vissa djurslag.

2.2.1 Urval

Urvalsfel förekommer inte eftersom vi för samtliga år uppskattar ett djurantal för varje djurslag och företag som ingår i populationen.

2.2.2 Ramtäckning

Övertäckning förekommer inte i LBR, medan undertäckning förekommer om uppdateringen av jordbruksföretag i föregående års LBR, som utgör urvalsram, inte är fullständigt.

Bedömningen är att kontrollorganens uppgifter inte eller i mycket liten omfattning innehåller täckningsfel. Kontrollorganen ska leverera uppgifter för samtliga företag som kontrolleras enligt Rådets förordning (EG) nr 834/2007 av den 27

juni 2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter.

2.2.3 Mätning

Mätfel kan förekomma i uppgifterna från kontrollorganen. Det som påverkar statistiken i detta Statistiska meddelande är främst felaktig registrering av djurslag samt om djuren är omställda eller under omställning till ekologisk produkt.

Mätfel i LBR förekommer i den grad uppgifterna i de använda registren eller i enkätundersökningarnas svarsblanketter är felaktiga (i de undersökningar som LBR baseras på). Statistiken för svin, får samt höns och kycklingar baseras på uppgifterna i en postenkät till jordbruksföretagaren, vilka har registrerats genom optisk läsning. Kontroller görs dels av inlästa värden genom verifiering, dels i efterhand av avvikelser från förväntade värden. Vidare kontrolleras uppgivna delvärden för enskilda djurslag mot av uppgiftslämnarna lämnade totalvärden.

Uppgifter för nötkreatur har maskinellt inhämtats från Jordbruksverkets centrala nötkreatursregister (CDB) och sambearbetats med uppgifter om mjölkleveranser från LRF Mjolk. För varje enskilt nötkreatur i CDB har inhämtats uppgifter om födelse, om djuret fött någon kalv samt på vilken produktionsplats djuret befann sig den 5 juni 2013. Utöver detta inhämtades från LRF Mjolk uppgifter om vilka jordbruksföretag som levererade mjölk i juni 2013. Jordbrukare ska rapportera uppgifter om förändringar i sina nötkreatursbestånd till CDB inom sju dagar efter förändringen. Kontroller av uppgifternas riktighet genomförs kontinuerligt, varvid minst 5 % av djurhållarna årligen kontrolleras på plats. Därutöver sker administrativa kontroller.

2.2.4 Svartsbortfall

Svartsbortfallet, i de underliggande undersökningarna som LBR baseras på, är mycket lågt och ligger årligen i storleksordningen några få procent.

2.2.5 Bearbetning

De bearbetningsfel som upptäckts i kontrollorganens uppgifter rör sig till stor del om felaktig dataregistrering (t.ex. felaktigt registrerade djurantal och djurslag), utelämnande av enskilda uppgifter för enskilda företag (djurslag) samt dubletter. Materialet har granskats främst genom kontroller av extremvärden per företag och djurslag, djurkoder som ej existerar, felaktiga regionkoder och jämförelser med uppgifter från tidigare år. När fel upptäckts eller misstanke om fel förelegat har kontrollorganen kontaktats och korrigeringar har gjorts i de fall ett fel har bekräftats. Bedömningen är att eventuella kvarstående fel inte påverkar de övergripande resultaten.

2.2.6 Modellantaganden

Tre modellantaganden används:

- Om ett företag, enligt kontrollorganen, har omställd produktion av ett djurslag antas att samtliga djur av det djurslaget är omställda på företaget.
- Det har antagits att samtliga kor på besättningar med mjölkleveranser i juni 2013 är mjölkkor. Detta ger en överskattning av antalet mjölkkor, som beräknas vara mindre än 1 %. Av metoden följer således även motsvarande underskattning av antalet övriga kor.

- Om ett företag, som har omställd ekologisk djurhållning enligt kontrollorganen, inte fanns med i urvalet för det aktuella årets undersökning av antalet husdjur, så finns ingen aktuell siffra över antal husdjur på företaget i LBR. För dessa företag har senast kända värde antagits. Detta berör får och lamm, svin och fjäderfä. När det gäller svin ingår i stor sett samtliga företag i de årliga djurräkningarna vilket gör att uppgifterna om antalet svin per företag är väl uppdaterade. När det gäller fjäderfä totalundersöks samtliga företag med mer än 1 000 fjäderfä och för får gäller att samtliga företag med mer än 100 får och lamm totalundersöks.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

-

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Redovisningen av den ekologiska djurhållningen sker årligen

3.2 Framställningstid

7,5 månad

3.3 Punktlighet

Publiceringen sker enligt publiceringsplan.

B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Jämförbarheten över tid är god.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Jämförbarhet med övrig Officiell statistik över antalet husdjur i riket bedöms som god.

4.3 Sammanvändbarhet med annan statistik

Denna statistik följer i princip samma definitioner avseende djurslag och företagsbegrepp som den Officiella statistiken över antalet husdjur totalt i riket. Dessutom används samma referenstidpunkt. Detta gör att statistiken över ekologisk djurhållning mycket väl kan sammanvändas med övrig Officiell statistik över djurantal och antal företag med djur i Sverige.

B.5 Tillgänglighet och förstälighet

5.1 Spridningsformer

Statistiken presenteras i Statistiska meddelanden, JO 20 SM 1402, på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under avdelningen "Statistik" samt på SCB:s webbplats www.scb.se under Jord- och skogsbruk, fiske. Delar av statistiken publiceras även i Jordbruksverkets statistikdatabaser (www.jordbruksverket.se under Statistik). Vissa statistikuppgifter redovisas också i Jordbruksstatistisk årsbok.

5.2 Presentation

Presentation sker i form av tabeller, figurer och textkommentarer.

5.3 Dokumentation

Denna produktbeskrivning utgör dokumentation över undersökningen.

5.4 Tillgång till primärmaterial

-

5.5 Upplysningstjänster

Frågor om undersökningen besvaras av Ulf Svensson, telefon 036-15 50 74.
Frågor kan även sändas till e-postadressen statistik@jordbruksverket.se.